

DOBÓ CSABA

Hársfa

Ernő!

Egyszer arról írtál, hogy pontosan hogyan is történhetnek a dolgok. Azt hiszem megértettem. Most nem is a fűszálról, meg Jézusról szeretnék beszélni; vagy mégis.

Nekem egy fám volt. Neked egy fűszál, nekem egy fa.

A Hargita utcában az út szélén egy árok kígyózik. Csatorna. Betonteknők egymáshoz tolva bélelik ki a földet. Tudod, az esővíz a szennyel nehogy az útra, vagy valami ilyesmi. Szóval ott, abban a hosszú betongödörben egy mag megfogant.

(– Két betonteknő találkozásánál egy vékony földcsík szürkén fénylik. A hangyák portyára indulnak, kidugják fejüket, és ahogy a földből egyenként kibújnak, egyre nagyobb és nagyobb földkupacot emelnek. Megágyaznak az életnek. És az a kis mag idepottyan. Hársfa.)

Persze az ember, mint jómagam is, már csak a fát vette észre, mikor felnőtt, ágakat növesztett, vastag, erős törzse lett.

– Tekertem a pedált, és egy alacsony fára lettem figyelmes. Nem értettem, hogy a mélységből milyen magasság burjánzik. Közelebb mentem, és láttam, hogy e vastag törzs a betontól nyúlik az ég felé. Megsimogattam, és megéreztem. Ugye nem tartasz nagyképűnek, ha azt mondom, megértettem? Ismersz, s tudod, hajlamos vagyok a pátozusra, ha úgy érzem, hogy. De most csak a szavak.

Egy fa ágaskodik a betonteknőből. Néhány centi földcsíkból nőtt. És hirdeti, dehogy hirdeti; van. Él. Egy csatornából nőtt ki, minden zöldnél alacsonyabban, és mindennél magasabban. Hársfa. A lét maga, s ennyi elég.

Vasárnaponként, ha utam vitt, feléje mentem mindig. Átkanyarodtam a másik sávba, és megsimogattam. Szerettem. Bizonyosság volt; a világról és önmagamról. De nem úgy, Ernő, nem giccs, nem szóáradat. Csak egy fa. És mondanám, barátom, hogy menj el a Hargita utcába. Úlj le a beton peremére, és nézd a hársat, miként győz lágysága a kemény felett! Simogasd meg a kérgét. Kérd meg, hogy téphess egy levelet, morzsold szét tenyeredben, és szagold, ízleld a zöld törmeléket! Csak azért, Ernő, hogy ne feledd! Sose feledd! Mondanám, de tegnap, valami városi, vagy vízügyi; mindegy, emberek, mi; ott jártak, ott jár-

tunk. És egészen közel a földhöz, elfűrészeltük a törzsét. Most csak a metszet, az évgyűrűk rajzolata festi meg a beton szürkeségét.

Pontosan így történnék a dolgok, Ernő. Menj hát, ha teheted, és számold meg az évgyűrűket! Amíg teheted.

Barátod, Emil!

Minden rendben van

Ernő!

Arra gondolok, mikor a levelem írom, hogy jól van ez így. Mármint a világ, az országom, a kis városom, és én magam is. Minden a helyén van. Itt a padon, az Aranycsapat szobra előtt, ezen a nyugodt, tavaszi délutánon, úgy érzem, hogy minden rendben van. Ebből az idilli hangulatból kikölkenthetetlen kedélyem bátran tekint a múltra. Már-már úgy tűnik, megvalósítható az objektív szemlélet, és képes vagyok önmagam függetlenítésére minden dolog viszonylatában. Fel-tárom saját múltam, és igen, erről a padról most minden átlátszó, igaz valójában tündöklök; rendben van. A múlt is, én is.

Vannak ilyen pillanatok, Ernő!

A futballcipők egy labda körül hajladozva formálnak csillagot. Egy feketerígó tavaszt énekel, s olykor egy galamb halkán búgó turbékolással helyesel. Az ifjú tölgyek már teljes levélzetben próbálgatják árnyékuk. A fűz fölém hajol, s irigyen rázza félig-rügy leveleit. Emberek sétálnak. Fiatal diákok, meg-megálló idős höl-gyek, egy sietős léptű kisasszony, futkározó gyermek, biciklik, és a fülhallgatós fiú, aki Coca Colát szopogatva, mellém ül; rágyújt. Felnézek. Még feljebb. Moso-lyogok. Egy hang megszólít. A rendező és a bábszínész tolja kislányát. Köszönök, kellemesen elbeszélgetek, majd visszaülök a padra. Mosolygok megint. A langyos tavasz körbeölel, és eszembe jut, hogy mindezt leírom. Elmondom a barátomnak. Elmondom, hogy vannak ilyen pillanatok; mikor minden rendben van. Még a múlt is. A jövő? Csak a múlt kibomlása. És így rendben van. De tényleg. Mert ol-dalra fordítom a fejem, csak úgy, és az utcátábla a klinika falán: Korányi fasor. Mint ahogy a nevem...

És most már nemcsak érzem, értem is. Azt a lányt, aki fényképez; a szobrot ölelő fiúk közül, megörökít engem, a Korányi fasor padján, miközben a barátom-nak írok a pillanatról, amikor az embert megérinti a világ. Megsimogat.

Értem, miért van jól ez így! Én a várossal, a világgal. És értem már azt is, mi-ért kell mindezt elfelejteni, mikor felkelek majd a padról és elindulok.

Ernő, én tudom, hogy mennyire szereted a nőket. Ezért kérek téged, hogy ha majd a fényképalbumát mutatja neked másnap reggel, keresd meg, amelyiken a szobor van. Nézd a háttérben azt a fiút, aki a padon ír. És jól nézd meg a pillanatot, amikor minden rendben van.

Barátod Emil

Kecskesajt

AVAGY BEVEZETNI A SZÉPIRODALOMBA

Képzeld el, hogy kapsz tizenöt liter kecsketejet. Kitalálod; és mert nagyon szereted, tervezni kezded. A sajtot. Milyen lábas, mennyi? Melegíteni, forralni? Konyharuhák a csöpögtetéshez, és csak préselni, préselni.

Tudod, mikor már néhány nap eltelt, és a tej megaludt, kiöntöd két- vagy három lábosba, és a tűzhelyen melegíteni kezded. Van, aki azt tanácsolja, hogy elég az első buggyanásig, van, aki szerint elég, ha forró, de akad olyan is, aki erősen felforralja. Fontos döntés: csak buggyantasz.

És akkor az izgalom fokozódik. Konyharuhákat keresel, és már itt felismersz egy eddig rejtett korlátot, melyet a konyharuhák mély titokként őriztek. A keskenység. Mert hiába a férfias hosszúság, ha az erőtlen szélességgel csak néhány deci folyadék befogadására képes a kockás szöttes. A minőség hiányát mennyiséggel pótolod. Sok, sok konyharuhával.

És így teszel: egy műanyag szitába konyharuhát fektetsz, és öntöd bele a fehér, darabos savót a gőzölgő lábosból, míg meg nem telik a szita. Vársz, hogy csurogjon, mígnem a darabos fehér tejszerű massa tömege stabilizálódik. Akkor összekötöd a vászon sarkait, és a szélét, tekersz rajta néhányat, csurogjon egy kicsit, majd gumival elszorítod. Kiviszed csöpögni, felakasztani... valahová.

– Kiakasztod, a teraszra, mosogató fölé, faágra, erkélyre, fürdőszobába, a szomszéd ajtajára, tetőre, egy halott lábujjára...

Szóval, csöpögnek, ott a vásznak, akárhol, és te megnyugodva karosszékbe ülsz. Sört bontasz. Már csak várnod kell. Néha megnyomogathatod – két sör között –, tekerhetsz egy kicsit rajta.

Ha elfogyott a sör, és már nem csöpögnek, leakaszthatod őket, és egy jó nagy vászonra (szakadt póló, pelenka, lepedő stb.) öntöd a konyharuhák tartalmát. És akkor megszáll valami földöntúli öröm. Csodálkozva mosolyogsz az első metamorfózis varázsán. Tejből túró!!!

Az utcára rohansz, és ahogy a TV-ben láttad, fél térdre ereszkedsz, és az öklödöt mozgatod, mint egy dugattyú.

– Ííígen! Túróóó!

Visszafutsz a lakásba. Fűszerek. Só, kevés bors, friss kapor. Mikor jól belekeverted, a nagy vásznat becsomagolod. Keresel egy szitát. Belerakod a csomagot, és a második nagyon fontos műveletet készíted elő. Préselni fogsz. Fontos, és újabb izgalommal kecsegtet a súlyok kiválasztása. Először csak a fejed forgatod, aztán járkálsz, nyúlkálsz, szobákat túrsz fel, udvart, várost; vonatra szállsz, és az ablakból az alföld tengersíkját kémleled.

Egy terméskővel sietsz fel az emeletre. A szita alá egy tányéért raksz, a szitába a túró, a túróra egy másik tányéért, és rá a követ.

Megkezdődik a préselés. Csak várni kell.

Karosszék. Sör. Első nap. (A tányérra folyt savót néha kiöntöd a szita alól)

Második nap. Megnyomogatod. Még puha. Nem elég hatékony a préselés. Nagyobb súly kell. Fejforgatás... és most tényleg csak fejforgatás; ennyi elég. A szoba tele van könyvekkel. A vastagokat kémleled, és akkor a szemed megakad. Fehér, vastag, és Esterházy.

– Bevezetés a szépirodalomba.

Hogyhogy ezt nem olvastad!? Szégyenkezel, majd megbékélsz, és lapozni kezded.

– Persze, persze, hiszen még önmagam is csak most kezdtem! – lapozol tovább, és örülsz. Jó, hogy rátaláltál. Még a nyáron elolvasod.

Elsőként rakod a kőre, gyengéden, talán még meg is simogatod. Aztán a súly nagyságát még egy Faludyval, és egy szótárral biztosítod.

Karosszék. Sör. Harmadik nap.

Egyre kevesebb savót öntesz ki a tányérból, de a csomag puhasága még mindig aggasztó. Ez túró.

A könyvekre még könyvet, meg egy gyertyatartót.

Karosszék. Sör. Negyedik nap.

Reggel. A kő a földön, a könyvek szanaszét, a tányér törött. A csomag puha.

Állsz a szoba közepén. A szitát nézed, benne a csomaggal. Kiveszed a tányér alól a tálcát, a szita alá rakod. A törött tányéért összeszeded. Megtapogatod a csomagot. Puha.

Kezed öklöbe szorul, vicsorogsz, és két-három dugattyúmozgással a csomagba öklözöl.

– Ííígen??? Túróóó???

A szita széttörik, a túró tömb cafatokban, a póló még szakadtabb.

Majd összeszedsz mindent, a törött szitát is, és a túró a tálcára öntöd, majd a konyhába mész. Megvacsorázol. Vajas kenyér kecsketúróval. A maradékot egy nagy tálba rakod, és a hűtőbe teszed. Karosszékbe ülsz. Sör. Vársz.

Elhatározod, hogy még ma este elkezdted olvasni Esterházy könyvét, Bevezetés a szépirodalomba. Hátha rátalálsz az erjesztőgombákra.